

Bianca van Duin:

“Voor mij is Boreel
een genie!”

Jhr. Jacob Lucas Boreel

Verder: Medicijnen in het riool | Duivenkunstenaar Stefan | Verkeerstoren Hansweert

Jacob Lucas Boreel. Een naam die veel mensen weinig zegt. Dit geldt niet voor Bianca van Duin. Deze 46-jarige Vlissingse mag zich met recht een Boreelexpert noemen. Misschien wel de enige in Nederland.

door Arjan Goossen



Sporen van waterbouwer Boreel



Bianca: "Volgens mij ging Boreel niet graag op de foto of vond hij het niet zo belangrijk. Ik kom heel weinig foto's tegen waar hij op staat."

Naast: gemaal Boreel in Middelburg staat aan het Kanaal door Walcheren.

Jacob Lucas Boreel werd op 1 april 1883 in Wijk aan Zee en Duin geboren en overleed op 18 december 1939 in Middelburg. Hij was ingenieur en heeft veel voor Walcheren betekend.

Bianca vertelt: "Ik wandel vaak met een vriendin die rondleidingen voor het waterschap verzorgt. Af en toe vertelt ze iets over het waterschap. Omdat ik geïnteresseerd ben in geografie wist ik dat het landschap in de loop der eeuwen is gevormd door de waterschappen. In Middelburg staat het gemaal Boreel en zo werd mijn interesse gewekt. Jacob Lucas Boreel heeft grote invloed gehad op het Walcherse landschap. Voor mij is Boreel in één woord een genie!"

Overstroming 1916

In 1905 gaat Boreel naar de Polytechnische Hogeschool in Delft om civiele techniek te studeren. In 1911 studeert hij af en begint als ingenieur bij de Staatsspoorwegen. Hij trouwt en krijgt 3 kinderen. Hij komt voor het eerst in aanraking met het waterschapswerk bij de stormvloed van 1916.

Deze veroorzaakt veel schade en veel mensen verdrinken. Hij is betrokken bij het herstel van de Zuiderzeedijken. In 1921 komt er een tijdelijke functie vrij bij De Polder Walcheren. Jacob Lucas solliciteert en komt op 1 september 1921 in vaste dienst.

Gemaal Boreel

In deze functie heeft hij veel voor Walcheren gedaan. "Walcheren overstroomde regelmatig. De waterafvoer was slecht geregeld en 's winters waren grote gebieden onbegaanbaar. Boreel zorgde dat de hoofdwatergangen werden uitgebaggerd, zodat de waterafvoer verbeterde. Ook liet hij een gemaal bouwen dat water kon spuien op het Kanaal door Walcheren. Dit gemaal stond ook in verbinding met de Middelburgse vesten. Het is het bekende gemaal Boreel, dat regelmatig wordt opengesteld voor bezoekers."

Bianca: "Het bijzondere aan de gemalen van Boreel is dat hij ze helemaal zelf ontwierp. Van de pompcapaciteit tot het motief van de tegelvloeren en het formaat van

de raamkozijnen." Gemaal Boreel werd op 15 maart 1930 feestelijk geopend."

Kluis in de abdij

Het bleef niet bij dit gemaal. Er kwamen ook gemalen bij Veere en Ritthem om wateroverlast op te lossen. Behalve gemalen, watergangen en bruggen ontwierp Boreel ook de kluis van het abdijgebouw in Middelburg. Hoewel de abdij grotendeels werd verwoest door het bombardement in de meidagen van 1940, bleef de kluis met inhoud gespaard.

Deze kluis was nodig om de waterschapsarchieven te bewaren. De kluis bleek niet veilig en men gaf Boreel de opdracht om een nieuwe kluis te ontwerpen. Bianca: "Deze kluis bleek achteraf ontzettend belangrijk. Niet alleen bleven de archieven bewaard, maar toen in 1939 de oorlogsdreiging toenam bracht het Zeeuws Genootschap een deel van de collectie onder in de kluis. Waaronder het huidige topstuk van het Zeeuws Museum, het schilderij van Michiel de Ruyter."

Speurtocht gaat verder

De familie Boreel was altijd al belangrijk. Zo was er een ambassadeur in Engeland en een burgemeester van Amsterdam. Voorvader Jacob Boreel was een van de oprichters van de VOC. Bianca raakt niet uitgepraat: "En weet je wat ook heel bijzonder is? De voormalige woning van Boreel staat pal tegenover het waterschapskantoor. Hij woonde namelijk op Loskade 45, het huidige hotel. Zo zijn er nog veel meer weetjes over Boreel te vinden. Daarom is mijn speurtocht nog lang niet ten einde." ■